

Hrvatska: desnica - ozbiljna pretnja na predstojećim izborima

Author: [Drago Hedl](#)

Politički povratak nacionalista zabrinjava vladu pred predstojeće izbore.

Ohrabrena sklapanjem saveza sa novim partnerima na desnici i razocaranjem javnosti u aktuelnu vladu, glavna opoziciona partija, Hrvatska demokratska zajednica, HDZ, ima velikih izgleda da ucini kraj vladajucoj koaliciji na parlamentarnim izborima koji se odrzavaju sledeceg meseca.

Jedan od visokih clanova vlade izjavio je za IWPR da bi se izbori zakazani za 23. novembar mogli pretvoriti u referendum o tome da li glasaci smatraju da je doslo vreme da HDZ - partija koja je pretrpela tezak poraz na izborima 2000. godine - ponovo uzme vlast u svoje ruke.

Mada desnicarske partije i vladajuca koalicija levog centra okupljena oko Socijaldemokratske partije, SDP, trenutno imaju ujednacenu podrsku u ispitivanjima javnog mnjenja - svaka grupacija oko 40 procenata - postoje indicije da bi ova prva grupa mogla biti ozbiljan rival vladi na dolazecim izborima.

HDZ - kojoj u prilog idu nejedinstvo vladajuce koalicije, razocaravajuci ekonomski rezultati i predvidjanje malog odziva medju glascima partija levice - pokrenula je beskrupuloznu negativnu predizbornu kampanju koncentrisanu na nedostatke sadasnje vlade.

Ovoj partiji dodatnu tezinu daje mogucnost saveza sa dve manje desnicarske partije, sto bi joj uvelo izgleda za formiranje vlade.

U medjuvremenu, vladajuce partije se moraju boriti da pridobiju podrsku za novembarske izbore, jer su njihovi rezultati, prvenstveno na polju ekonomije, bili predmet mnogih kritika u domacoj javnosti. Njihova trzisna reforma nije donela rezultate, nije bilo koordinisanih pokusaja da se stane na put masovnoj korupciji u procesu privatizacije, nezaposlenost nije zanacajnije smanjena, a spoljni dug je porastao na celih 19 milijardi americkih dolara.

Predstavnici vlasti su se nadali da ce pridobiti javnost napretkom ostvarenim na putu prikljucivanja Evropskoj uniji, sto podrzava izmedju 80 i 90 procenata stanovnistva. Ali, uprkos velikoj diplomatskoj ofanzivi, izgledi za prikljucene u ovoj deceniji nisu veliki, jer Britanija i Holandija odbijaju da ratifikuju hrvatsku kandidaturu dok ne izruci odbeglog ratnog zlocinca, generala Antu Gotovinu.

Razocaranje u vladu poprimilo je takve razmere da neka istrazivanja pokazuju da cak 35 procenata glasnog tela nece izaci na izbore, a ocekuje se da ce najveći broj apstinenata biti medju glascima levice.

Cini se da levica nece moci da racuna ni na svog prirodnog saveznika, nevladin sektor - koji je razbijen i oslabljen nedostatkom finansijskih sredstava - u eventualnim pokusajima da se izbori sa apatijom glasnog tela, kao sto je to bio slucaj na prethodnim izborima, kada je kampanja aktivista znacajno doprinela odzivu od oko 75 procenata glasnog tela. Naknadna istrazivanja su pokazala da je to bilo od odlucnog znacaja za pobedu bloka koji je predvodila SDP.

"Na zalost, oni [nevladine organizacije] nece biti u stanju da organizuju kampanju koja bi po efektu bila bar priblizna onoj iz 2000.godine", izjavio je ugledni analiticar Drago Pilsel.

Zapravo, ima indicija da su i nevladine organizacije apatične u pogledu ovih izbora. "I oni se nalaze pred dilemom za koga da glasaju, i da li uopšte da glasaju", izjavila je Vesna Terselic, šef Centra za istraživanje mira. "Ne iznenadjuje to što neke šalju poruku glasačima da ne izlaze na biračista."

Izglede vlade dodatno ugrozava i činjenica da njene članice neće izći na izbore kao koalicija, uprkos tome što je izborni sistem takav da daje prednost velikim političkim grupacijama.

Za to postoje dva razloga: članice vladajuće koalicije nalaze se pod snažnim pritiskom članstva da izadju sa sopstvenim listama kandidata; odnosi između partija također su opterećeni nizom međusobnih sukoba, pa je tako nedavno doslo do razlaza između SDP i konzervativne Hrvatske seljačke stranke oko niza kontroverznih pitanja, uključujući i saradnju sa susednim državama bivše Jugoslavije, te spor Hrvatske sa Slovenijom oko teritorijalnih prava u Jadranskom moru.

Uticajni komentator Jelena Lovrić izjavila je da su vladajuće partije nespremljene za izbore i da bi ih lako mogle izgubiti, dok je opozicija preuzela inicijativu i sada "diktira tempo".

Za razliku od leveice koju muče brojni problemi, desnica nize uspehe - nakon što se očigledno oporavila od katastrofalnog poraza 2000. godine - i spremna je da teskoce sa kojima se aktuelna vlada suocava upotrebi u sopstvenu korist.

Sigurno da može računati na lojalnost onih koji je tradicionalno podržavaju, HDZ se sada koncentrira na neuspehe vladajuće koalicije, sa ciljem da poveća broj apstinencata, jer zna da će joj to ići na ruku, smatra politički analitičar Davor Genero.

U isto vreme, pomazu joj značajni izgledi za sklapanje parlamentarnog saveza sa Hrvatskom socijal-liberalnom strankom i Demokratskim centrom, koji su posle teskih i dugih pregovora nedavno usli u izbornu koaliciju za predstojeće izbore.

Nastanak ove koalicije je značajan jer ove dve male partije samostalnim izlaskom možda ne bi uspele da ostvare cenzus od pet procenata glasova koji je neophodan za ulazak u parlament, ali ujedinjene, ne samo da će rešiti ovaj problem nego mogu i pomoći HDZ-u da formira vladu.

"Ako zajedno uspeju da osvoje preko 10 procenata glasova, to bi za nas mogao biti ozbiljan problem, jer procenjujemo da će sama HDZ osvojiti oko 20 procenata glasova", izjavio je jedan visoki predstavnik SDP-a za IWPR.

S obzirom na ovakve okolnosti, SDP i njeni sadašnji partneri će imati velikih problema da spreče izbornu pobjedu desnice. "Ako su prvi visepartijski izbori održani u Hrvatskoj 1990. godine bili protiv komunista, a poslednji, 2000. godine, protiv kompromitovane HDZ, ovi izbori bi mogli biti referendum na kojem će glasači reći da li je došao trenutak da se HDZ vrati na vlast", izjavio je isti izvor iz SDP-a.

Drago Hedl je stalni saradnik IWPR-a iz Osijeka. Ana Mektagart je visoki operativni službenik IWPR-a.

Location: [Croatia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/hrvatska-desnica-ozbiljna-pretnja-na>